

Sygn. akt II PK 321/14

POSTANOWIENIE

Dnia 24 września 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z powództwa Z. R.

przeciwko F. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o wynagrodzenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 września 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 lutego 2014 r., sygn. akt III APa 18/13,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 900 (dziewięćset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Warszawie, po rozpoznaniu sprawy z powództwa Z. R. przeciwko F. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. o wynagrodzenie, na skutek apelacji obu stron od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 13 grudnia 2012 r. (mocą którego zasądzono od pozwanej na rzecz powoda kwotę 8.508,72 euro tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych z ustawowymi odsetkami od dnia 3 kwietnia 1995 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie powództwo oddalono, zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 9.900 zł tytułem proporcjonalnego do uwzględnionej części powództwa, zwrotu kosztów procesu, w tym 2.700 zł tytułem zwrotu opłaty od skargi kasacyjnej),

zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten tylko sposób, że ustawowe odsetki od zasądzonej kwoty wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych zasądził od dnia 1 czerwca 1995 r. (pkt I); oddalił apelację pozwanej w pozostałym zakresie (pkt II); oddalił apelację powoda w całości (pkt III); oraz zniósł wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego (pkt IV).

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną pozwanej F. Sp. z o.o. w W. w części oddalającej jej apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 13 grudnia 2012 r. oraz w części orzekającej o wzajemnym zniesieniu kosztów postępowania apelacyjnego. Skargę kasacyjną oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego: art. 129 § 1, 133 § 1 i 134 § 1 k.p. w brzmieniu obowiązującym w okresie od lipca 1993 r. do lutego 1995 r., § 10 ust. 1 do ust. 4, § 11 ust. 1, 3, 4, 5 i 7-9 oraz § 12 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem (Dz.U. z 1990 r. Nr 44, poz. 259) i § 5 ust. 1 i 2 uchwały Nr 71 Rady Ministrów z dnia 3 maja 1989 r. w sprawie zasad wynagradzania oraz przyznawania innych świadczeń związanych z pracą pracownikom skierowanym do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług eksportowych (M.P. Nr 14, poz. 106), a nadto art. 8 k.p. i 481 § 1 k.c. Ponadto skargę kasacyjną oparto na podstawie naruszenia przepisów postępowania - art. 217 § 1 i 2, art. 366, art. 328 § 2, art. 382, art. 386 § 6 w związku z art. 391 § 1 i w związku z art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c. Skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 lutego 2014 r. w zaskarżonej części i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania, a ponadto o rozpoznanie skargi kasacyjnej na rozprawie.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego dotyczącego związania sądów po uchyleniu orzeczenia na skutek uwzględnienia skargi kasacyjnej ustalonym stanem faktycznym i oceną dowodów oraz wymagalności odsetek.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o nieprzyjęcie skargi do rozpoznania, a w przypadku jej przyjęcia do rozpoznania - o oddalenie skargi kasacyjnej w całości; w przypadku uznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej

za zasadną w odniesieniu do części wartości przedmiotu zaskarżenia powód wniósł - z uwagi na to, iż sprawa ta toczy się ponad 19 lat - o nieuchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w całości, lecz tylko uchylenie wyroku w części i przekazanie tylko w tej części do ponownego rozpoznania; ewentualnie wniósł o uchylenie w tej części wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy, a ponadto o zasądzenie kosztów zastępstwa w postępowaniu kasacyjnym według norm przewidzianych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych a art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym m.in. na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wywodu prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i

podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007, z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/8, LEX nr 459291, z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania tej przesłanki przedsądu, jaką jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z

dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Sformułowanie zagadnienia powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego. Nie każde więc orzeczenie, nawet błędnie wydane, zasługuje na kontrolę w postępowaniu kasacyjnym (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147, z dnia 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX nr 513011, z dnia 8 lipca 2004 r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Nie spełnia określonego w art. 398⁹ § 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451 i z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że skarga kasacyjna w zakresie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania nie spełnia wymagań stawianych temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia. Sformułowane przez skarżącego istotne zagadnienia prawne, jako dotyczące związania sądów po uchyleniu orzeczenia na skutek uwzględnienia skargi kasacyjnej ustalonym stanem faktycznym i oceną dowodów oraz wymagalności odsetek, jest bardzo ogólnikowe, nie nawiązuje w sposób generalny i abstrakcyjny do żadnego przepisu prawa materialnego lub procesowego i nie wyjaśnia, na czym polegają problemy w dekodowaniu norm prawnych zawartych w tych przepisach. W konsekwencji tego, argumentów za istnieniem wskazanej przesłanki przedsądu należałoby poszukiwać w innych elementach konstrukcyjnych skargi, tj. w jej podstawach i ich uzasadnieniu, co nie jest rolą Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania kasacyjnego.

Reasumując: wobec niewykazania istnienia powołanej w skardze kasacyjnej przesłanki przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.